

Sygn. akt **III AUa 1382/21**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 stycznia 2024 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Roman Walewski

Protokolant: Krystyna Kałużna

po rozpoznaniu w dniu 10 stycznia 2024 r. w Poznaniu na posiedzeniu niejawnym

sprawy **B. P.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.**

o odsetki

na skutek apelacji B. P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 3 września 2021 r. sygn. akt VIII U 1487/21

oddala apelację.

	Roman Walewski	
--	----------------	--

UZASADNIENIE

Decyzją z 11 marca 2021 r., znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P., na przepisów art. 118 ust. 1 i 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm.), po rozpatrzeniu wniosku z 10 lutego 2021 r., odmówił B. P. prawa do wypłaty odsetek ustawowych.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji w przypadku ubezpieczonej jest wyrok, który stał się prawomocny od dnia 7 października 2020 r. Decyzje przyznającą ubezpieczonej prawo do wypłaty renty za okres od 11 kwietnia 2019 r.

do 31 października 2019 r. wydano w dniu 14 października 2020 r., a wypłatę zrealizowano 21 października 2020 r. tj. przed upływem 30 dni od uprawomocnienia się wyroku.

Dnia 15 kwietnia 2021 r., w formie i terminie przewidzianym prawem, B. P. złożyła odwołanie od powyższej decyzji domagając się wypłacenia odsetek. W uzasadnieniu odwołująca wskazała, że należą jej się ustawowe odsetki za opóźnienie w wypłacie świadczenia rentowego bowiem opóźnienie nastąpiło wskutek działania ZUS.

Wyrokiem z dnia 3 września 2021r. sygn. akt VIII U 1487/21, Sąd Okręgowy w Poznaniu VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, oddalił odwołanie.

Rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego zostało wydane w wyniku następujących ustaleń faktycznych i rozważań prawnych.

B. P. urodziła się (...)

W dniu 21 marca 2019 r. odwołująca złożyła wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Decyzją z 21 czerwca 2019 r. pozwany odmówił B. P. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Podstawą wydania decyzji było orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS z 13 czerwca 2019 r., w którym stwierdzono, że ubezpieczona nie jest niezdolna do pracy.

Od powyższej decyzji B. P. wniosła odwołanie.

Po przeprowadzeniu postępowania sądowego, wyrokiem z 11 sierpnia 2020 r., Sąd Okręgowy w Poznaniu, w sprawie sygn. akt VIII U 2298/19 w pkt 1 zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał odwołującej prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy na okres od dnia 11 kwietnia 2019 r. do 31 października 2019 r., a w pkt 2 wyroku stwierdził, że pozwany organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

W uzasadnieniu wyroku sąd wskazał, że materiał dowodowy zgromadzony w sprawie, w szczególności opinie biegłych lekarzy, w tym biegłej laryngolog, pozwoliły na stwierdzenie, że B. P. była częściowo niezdolna do pracy w okresie od 11 kwietnia 2019 r. do 31 października 2019 r. Nadto sąd stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, gdyż z opinii biegłych jednoznacznie wynika, iż Komisja Lekarska ZUS orzekająca o zdolności odwołującej do pracy, nie dysponowała taką samą dokumentacją medyczną jak biegli w niniejszej sprawie, przez co nie miała wglądu w dokumentację z leczenia operacyjnego, które odbyło się w czerwcu 2019 roku i tym samym sąd nie uwzględnił żądania odwołującej, aby należne jej świadczenie rentowe zostało wypłacone z ustawowymi odsetkami za opóźnienie.

W dniu 22 września 2020 r. do pozwanego wpłynął odpis powyższego wyroku z uzasadnieniem oraz akta rentowe dot. odwołującej.

Powyższy wyrok stał się prawomocny z dniem 7 października 2020 r.

Decyzją z 14 października 2020 r. organ rentowy, wykonując wyrok sądu z 11 sierpnia 2020 r., przyznał odwołującej rentę z tytułu niezdolności do pracy i to od 11 kwietnia 2019 r. Należność za okres od dnia 11 kwietnia 2019 r. do dnia 31 października 2019 r. została wypłacona 21 października 2020 r.

W dniu 10 lutego 2021 r. odwołująca złożyła wniosek o wypłatę odsetek ustawowych z tytułu opóźnienia w wypłacie kolejnych kwot renty i jednorazowego świadczenia.

Dnia 11 marca 2021 r. ZUS wydał sporną decyzję.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego sąd I instancji wydał zaskarżony wyrok uznając, że odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszej sprawy, jak podnosił Sąd Okręgowy, było ustalenie tego, czy organ rentowy zasadnie odmówił B. P. wypłaty odsetek z tytułu opóźnienia w wypłacie świadczenia rentowego.

Sąd Okręgowy przytoczył treść art. 148¹ k.p.c. i wskazał, że w niniejszej sprawie sąd, mając na uwadze złożone przez strony pisma procesowe oraz całokształt przytoczonych twierdzeń uznał, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne wobec braku wniosków dowodowych wymagających przeprowadzenia rozprawy, a także ze względu na to,

że żadna ze stron w pierwszym piśmie procesowym nie złożyła wniosku o przeprowadzenie rozprawy. Sąd wydał więc w niniejszej sprawie wyrok na posiedzeniu niejawnym.

Następnie sąd I instancji wskazał na treść art. 118 ust. 1 i ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r., poz. 53).

Jak dalej argumentował Sąd Okręgowy, organ rentowy ponosi odpowiedzialność za odmowę przyznania świadczenia, jeżeli niezbędne okoliczności faktyczne uzasadniające nabycie prawa zostały ustalone w postępowaniu przed tym organem, a odmowa przyznania świadczenia jest wynikiem błędu w wykładni lub zastosowaniu prawa materialnego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2020 r., II UK 244/19, Lex nr 3075354).

Z powyższego wynika zatem, że do tego, aby ubezpieczony uzyskał prawo do wypłaty odsetek, niezbędne jest stwierdzenie, że to pozwany ponosi odpowiedzialność za odmowę przyznania świadczenia, okoliczności uzasadniające przyznanie świadczenia zostały już ustalone w postępowaniu przed organem rentowym, a odmowa wypłaty świadczenia nastąpiła w wyniku błędu organu rentowego.

Tymczasem w postępowaniu w sprawie sygn. akt VIII U 2298/19 ustalone zostało, że B. P. była częściowo niezdolna do pracy w okresie od 11 kwietnia 2019 r. do 31 października 2019 r. oraz to, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, gdyż to w opinii biegłych przeprowadzonej w toku tego postępowania sądowego wskazano, iż Komisja Lekarska ZUS orzekająca o zdolności odwołującej do pracy, nie dysponowała taką samą dokumentacją medyczną jak biegli, przez co nie miała wglądu w dokumentację z leczenia operacyjnego, które odbyło się w czerwcu 2019 r.

Zatem dopiero w toku postępowania sądowego, a nie w toku postępowania przed pozwanym, pojawiła się dokumentacja medyczna, która uzasadniała uznanie odwołującej za osobę niezdolną do pracy.

Sąd Okręgowy zaznaczył, że w niniejszej sprawie był związany ustaleniem przez sąd orzekający w sprawie VIII U 2298/19 okoliczności, że organ rentowy nie ponosił odpowiedzialności za niewydanie decyzji o przyznaniu odwołującej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

W ocenie Sądu Okręgowego, skoro ustalone zostało, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji

w przedmiocie przyznania odwołującej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, a prawo odwołującej do świadczenia zostało ustalone orzeczeniem organu odwoławczego (Sądu Okręgowego w Poznaniu), dniem wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji jest dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego.

W niniejszej sprawie wyrok przyznający odwołującej świadczenie został doręczony pozwanemu 22 września 2020 r. Stał się prawomocny z dniem 7 października 2020 r. Decyzja przyznająca ubezpieczonej prawo do wypłaty renty za okres od 11 kwietnia 2019 r.

do 31 października 2019 r. wydana została w dniu 14 października 2020 r., a wypłatę zrealizowano 21 października 2020 r. tj. przed upływem 30 dni od uprawomocnienia się wyroku.

Brak jest zatem podstaw do wypłacenia odwołującej odsetek za opóźnienie w wypłaceniu świadczenia.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 477¹⁴ §1 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił odwołanie jako bezzasadne.

Apelację od powyższego wyroku, zaskarżając go w całości, złożyła odwołująca B. P. podnosząc w szczególności, że Lekarz Orzecznik ZUS na badaniu w dniu 30.04.2019r. dysponował pełną dokumentacją medyczną jej chorób i przebiegiem leczenia

w ostatnich 15 latach, ponieważ na to badanie skarżąca dostarczyła żadaną dokumentację lekarską.

Skarżąca nie zgodziła się ze stwierdzeniem sądu I instancji, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w wypłaceniu należnej jej renty. Opóźnienie wypłaty należnej jej renty, zdaniem skarżącej, nastąpiło tylko i wyłącznie na skutek działań celowych organu rentowego.

Pozwany organ rentowy nie złożył odpowiedzi na apelację.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się bezzasadna i jako taka podlegała oddaleniu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, sąd I Instancji przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, a zebrany materiał poddał wszechstronnej ocenie z zachowaniem granic swobodnej oceny dowodów przewidzianej przez art. 233 § 1 k.p.c. Na tej podstawie Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne i rozważania prawne, które tutejszy sąd w pełni podziela i przyjmuje za własne bez potrzeby ponownego ich przytaczania.

W szczególności Sąd Okręgowy w jasny i konkretny sposób wskazał, z jakiego względu żądanie odwołującej było bezzasadne. Twierdzenia skarżącej zawarte w złożonej apelacji w żadnej mierze nie podważają trafności zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Przedmiotem sporu w sprawie była ocena, czy prawidłowo organ rentowy odmówił B. P. prawa do wypłaty odsetek ustawowych.

W pierwszej kolejności wskazać należało podstawy prawne niniejszego wyroku.

Zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. 2023.1230.ze zm.) jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Zawarte w art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych określenie: nie ustalił prawa do świadczenia oznacza zarówno niewydanie w terminie decyzji przyznającej świadczenie, jak i wydanie decyzji odmawiającej przyznania świadczenia, mimo spełnienia warunków do jego uzyskania” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2010r. sygn. I UK 345/09, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 28.10.2015r. sygn. III AUa 823/15, wyrok Sądu Apelacyjnego w S. z dnia 17.08.2017r. sygn. III AUa 772/16, wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 26.06.2019 r., sygn. III AUa 597/18).

Zgodnie z treścią przepisu art. 118 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2018r. poz. 1270 ze zm.) organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120.

W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego (art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych).

Powołany przepis w ust. 2 stanowi, że jeżeli w wyniku decyzji zostało ustalone prawo do świadczenia oraz jego wysokość, organ rentowy dokonuje wypłaty świadczenia w terminie określonym w ust.1, a więc w terminie 30 dni.

Jeżeli na podstawie przedstawionych środków dowodowych nie jest możliwe ustalenie prawa lub wysokości świadczenia, za datę wyjaśnienia ostatniej okoliczności, o której mowa w ust. 1, uważa się datę końcową dodatkowego terminu do przedstawienia niezbędnych dowodów, wyznaczonego przez organ rentowy, albo datę przedstawienia tych dowodów (art. 118 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych).

Przy dokonywaniu wypłaty wynikającej z decyzji ponownie ustalającej prawo do świadczenia lub jego wysokość, ust. 1-3 stosuje się odpowiednio, z zastrzeżeniem ust. 5 (art. 118 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych).

Wypłata świadczenia wynikająca z decyzji, o której mowa w ust. 4, następuje w najbliższym terminie płatności świadczenia albo w następnym terminie płatności, jeżeli okres między datą wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji a najbliższym terminem płatności jest krótszy niż 30 dni (art. 118 ust. 5 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych).

Biorąc powyższe pod uwagę jak również uwzględniając okoliczności ustalone w niniejszej sprawie, w ocenie sądu odwoławczego, Sąd Okręgowy wydał trafne, odpowiadające prawu rozstrzygnięcie.

Podkreślić należy, że w sprawie sygn. akt VIII U 2298/19 Sąd Okręgowy w Poznaniu wydał wyrok, którym m.in. przesądził kwestię braku odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji w przedmiocie renty odwołującej z tytułu niezdolności do pracy. Przekłada się to wprost na niezasadność żądania zapłaty odsetek w związku z uzyskaniem przez odwołującą prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Chybione są zatem wszystkie zarzuty podnoszone przez odwołującą w apelacji.

Zgodnie z art.365 § 1 k.p.c. orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych - także inne osoby.

Prawomocny wyrok swą mocą powoduje, że nie jest możliwe dokonanie odmiennej oceny i odmiennego osądzenia tego samego stosunku prawnego, w tych samych okolicznościach faktycznych i prawnych, między tymi samymi stronami.

R. legis art. 365 § 1 k.p.c. polega na tym, że przepis ten gwarantuje zachowanie spójności i logiki działania organów państwowych, zapobiegając funkcjonowaniu w obrocie prawnym rozstrzygnięć wzajemnie ze sobą sprzecznych, co byłoby nie do pogodzenia w całym systemie sprawowania władzy. W sytuacji, gdy zachodzi związek prawomocnym orzeczeniem sądu i ustaleniami faktycznymi, które legły u jego podstaw, niedopuszczalne jest w innej sprawie o innym przedmiocie, dokonywanie ustaleń i ocen prawnych sprzecznych z prawomocnie osądzoną sprawą. Rozstrzygnięcie, zawarte w prawomocnym orzeczeniu, stwarza stan prawny taki, jaki z niego wynika. Stanowisko przeciwne, uznające możliwość czynienia przez organy administracji publicznej ustaleń, sprzecznych z treścią prawomocnego orzeczenia sądu, jest nie do pogodzenia z wypływającą z art. 2 Konstytucji zasadą demokratycznego państwa prawnego oraz określoną w art. 7 Konstytucji zasadą legalizmu.

Brak podstaw do uznania odpowiedzialności organu rentowego za opóźnienie w wypłacie renty wynika zatem z prawomocnego orzeczenia Sądu Okręgowego z dnia 11.08.2020r. w sprawie o sygn. VIII U 2298/19.

Z powyższego wynika, że wszystkie argumenty i zarzuty apelacji złożonej przez odwołującą w niniejszej sprawie mogły i powinny być podniesione w ewentualnej apelacji odwołującej od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu w sprawie

VIII U 2298/19, w której to sprawie przesądzono o braku podstaw do żądania odsetek, czemu Sąd Okręgowy dał wyraz w pkt 2 wyroku i w końcowym fragmencie uzasadnienia wyroku w tamtej sprawie.

Słusznie uznał sąd I instancji, że skoro ustalone zostało, iż organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji w przedmiocie przyznania odwołującej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, a prawo odwołującej do świadczenia zostało ustalone orzeczeniem organu odwoławczego (Sądu Okręgowego w Poznaniu), dniem wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji jest dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego (art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych).

Nie było sporu co do tego, że we wskazanej wyżej sprawie wyrok przyznający odwołującej świadczenie został doręczony pozwanemu 22 września 2020 r. zaś stał się prawomocny z dniem 7 października 2020 r.

Decyzja przyznającą ubezpieczonej prawo do wypłaty renty za okres od 11 kwietnia 2019 r. do 31 października 2019 r. wydana została w dniu 14 października 2020 r., a wypłatę zrealizowano 21 października 2020 r. tj. przed upływem 30 dni od uprawomocnienia się wyroku. Brak jest zatem podstaw do wypłacenia odwołującej odsetek za opóźnienie w wypłaceniu świadczenia.

Wobec uznania, że zarzuty apelacyjne były bezzasadne oraz mając na uwadze powyższe ustalenia faktyczne i rozważania prawne - na podstawie art.385 k.p.c. – należało orzec o oddaleniu złożonej w niniejszej sprawie apelacji.

Roman Walewski